

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

مدیری : محمد مین

۲ مایس ۱۳۲۹

۲ یل

صافی ۱۵

اقتصادیات

تورک ایلی ، مالیه کی کوزت !

سز ، باشلیجه واردات دولتکیزک « دیون عمومیه » نامنده کی خصوصی قومپانیانک اداره سی آلتده بولندیغنی ، مملکتکیزک قاپیتولاسیون باغلریله بند ایدلمش اولدیغنی و الحاصل مملکتکیزده هیچ برکونا جدی اصلاحات اجراسنه مقتدر اوله میه جق بر صورتده باغلانمش بولندیغکیزی شهبه سز ، بیایرسکیز ؛ فقط سز ، مسائل اقتصادی ایله اشتغال آرزوسنده بولندیغکیزدن کندیکیزک بوغولمش اولدیغکیزی ، حیات دولیه کیزک همان اولو برحاله کلدیکنی واسارت مالیه نک ، اسارت اقتصادی وضعف سیاسی بی انتاج ایلدیکنی بیلمیورسکیز . سز دانشلریکیزک خدمتجیلری درکهنه اینمش اولدیغکیز کی دولتکیزده آنجق آنلرک منفعتلرینه خدمت ایلیور . فقر و ضرورت ایچریسنده یووالانمقده بولسان کویلیلریکیزدن طوبلانمقده اولان پاره لرده اجنبی بانکهلرینه آقوب کیتمکده در . سزک اردوکیزی بسله مک ایچون پاره کز قیشمدیکی برزمانده دیون عمومیه نک فضلہ وارداتی کیتدکجه بویومکده در .

۱۳۲۸ سنه سی یعنی محاربه و فلاکتلر سنه سنده دیون عمومیه نک فضلہ وارداتی - وارداتدن فائضلرک و بورج تقسیطلرینک تأدییه سندن صکره باقی قالان مبلغ - (۱۰.۴۱۷.۹۲۲) عثمانلی لیراسنه بالغ اولمش و بونک (۳۵۴.۴۸۰) لیراسی بورجلرک فوق العاده بر صورتده اطفاسنه صرف ایدلمشدر . دهادوغروسی فائضلرله سنوی اوده نمسی لازم کلن عادی تقسیطلرک تأدییه سندن صوکر بورجلردن برقسمنک فوق العاده اوله رق اوده نمسی ایچون (۳۵۴.۴۸۰) عثمانلی لیراسی دها ویرلمش دیمکدر . حال بوکه حکومت مأمورلریکیز بو صره ده معاش بیله آله مامشلردر .

بویله بر نتیجه ، دولت عثمانیه ایله « دیون عمومیه » اداره سی آره سنده کی

مناسبانه واقف بولسانلری دوچار حیرت ایلز . بن ، محاربه نك دوامنه رغماً « دیون عمومیّه » اداره سنده کی وارداتده تزايد حصوله کله جگهی و اداره مذکور نك کندی نزدنده کی احتیاط آچمه سنه - ایکی میلیون عثمانلی لیراسنه - عرض افتقار ایتیه جگهی اولجه « تورک یوردی » و سائر غرضه لرده یازمش اولدیغیم مقاله لرده سویله مشدم . حقیقه ده او یله اولدی ! بن ، احتیاط آچمه سی ایله عثمانلی تحویلاتی آلیوبده مذکور آچمه نك بر قسمیله اولجه ساتون آلمش اولدیغی ایتالیان تحویلاتی طرابلس غرب محاربه سی ائناسنده ده الدن چیقارماش اولان « دیون عمومیّه » نك تورکیا حقنده تعقیب ایلکده اولدیغی طرز سیاستی ایضاح ایتمشدم . دولت عثمانیه فلاکتلی محاربه نك ضربه لری آاتنده ازیلکده ایکن یاره لری کنديسی ایچون فائده سز و دائلر ایچون لزوم سز اوله رق بوشده طور مقده ایدی .

بو حقیقتك بتون اهمیتنی کوسترمك ایچون کسکین ، فقط طوغری بر مثال عرض ایده جکم . فرض ایدیکز که دائلر یکز دو نهما کزی توقیف ایتمشلر . بناء علیه مدافعه ائناسنده اوندن استفاده ایده میورسکز ! بونك سزه سیاسی بر ضربه اوله جفنده هیچ شبهه ایتمزسکز . ایشته « دیون عمومیّه » نزدنده بولنان ایکی میلیونلق احتیاط آچمه سی تحت اسارتده بولنان بر زرهللی دیمکدر . اگر کندی مالکز اولان بومبلغ الکزده بولمش اولسه ایدی ، آنکله یابر زرهللی آلیر و یا خود قوای تدافیه کزک تزییدی اوغورنده صرف ایلر ایدیکز .

بوراده اک مهم مسئله سزک ، یالکز متفق بالقان دولتلری طرفندن مغلوب ایدلمدیککزی و بتون هزیمتلیکزک آوروپا دیپلوماسیسی و محافل عالیّه مالیّه سی طرفندن احضار ایدلمش اولدیغی آرتق آکلامش اولمکزدردر .

بونی ادراک ایتک سزک ایچون الزم ایدی . زیرا بوصره ، محاربه نك ختامندن صکره آوروپا دیپلوماسیسی و مالیونی مقدراتکزی کندی منفعتلرینه موافق بر صورتده حل و تعیینه حاضر لایمقده درلر .

مصارفات عسکریه یی قارشولامق ایچون اهالییه حرب ویرکیسی توزیع ایلک لازم کلمشدی . فقط بو ویرکی پک کج توزیع اولندی . نیچون ؟ چونکه سزک رجال دولتکز علوم اقتصادیه دلائل و افکارینی نظر دفته آلیوب تورکیانک

مشكل بروضيته دوچار اولمىسندە علاقەدار بولنان محافل عاليه مالىه نك نصيحتلىرله عمل ايلىكده ايدى . اك نهايت حرب ويركىسى توزيع اولنديغى زمان ، آندن طويلانان مبلغك قسم اعظمى ينه « ديون عموميه » وزنه سنه كيتدى . مالىه نظارتكوزك وزنه سنده كوچك احتياجلك تسويه سى ايچون بيله پاره بولنديغى حالده « ديون عموميه » اداره سى ، حرب ويركوسندن طويلانان مبلغدن (۵۷,۳۶۷) عثمانلى ليراسنى آلەرق فوق العاده اطفای ديونه صرف ايلدى .

توركيه ، عقد اولنان معاهده موجبنجه ايتاليادن (۲,۱۶۴,۵۰۲) عثمانلى ليراسى آلحق حقنه مالك ايدى . فقط بومبلغك تمامنى آلەمديكز ، حكومت عثمانيه نك يدينه آنجق (۲۷۳,۸۰۶) ليرا كچه بيلدى . حال بوكه بومبلغ ، آكا قارشولق اوله رق « ديون عموميه » طرفسندن اولجه ويريلن (۳۰۰,۰۰۰) ليرالق آوانسى بيله قبايه جقدر .

بونصل اوله بيلور ؟ « ديون عموميه » اداره سى هر شي آلەملش ، توركيه رجال دولتى ايسه مملكتك منافعى محافظه ايدمه مشردر . دولت عثمانيه ايله « ديون عموميه » بيشنده منعقد بولنان بالمله مقاولات موجبنجه « ديون عموميه » اداره سنك ايتاليادن آلان تضمينات حربيه نك بوقدر بيوك برقسمنى كنديسنه تخصيص ايدمه بيلمكه ذره قدر حق يوقدر .

معلوم اولديغى اوزره ايتاليا تضمينات حربيه سى ، طرابلس غرب وبنغازيده ديون عثمانيه تأميناتى اولق اوزره كوستريلن واردات دولتك سرمايه حالته وضع اولمىسندن متحصل بر مبلغدر .

ايشته « ديون عموميه » اداره سى ، بوندن كنديسنه دوشن حصه يى حساب ايدركن واردات مذكوره يى تأمينات كچي دكل ، عادتا كنديسنه عايد واردات ايش كچي تلقى ايدور . حالبوكه تضمينات مذكوره نك آنجق برقسى « ديون عموميه » يه عايد بولنديغى حالده « ديون عموميه » آنك تمامنى طلب ايدور .

دولت عثمانيه ايله « ديون عموميه » اداره سى بيشنده كى محاسبه اوصورتده جريان ايدوركه اداره مذكوره وزنه سنه وارد اولان وارداتدن اول « ديون عموميه » اداره سنك مصرفلى ، ثانياً فائضله بورجلرك عادى تقسيطلرينك

اوده نیمی ایچون لزومی اولان (۲۰۱۵۷،۳۷۵) عثمانلی لیراسی تئزیل ایدلدکن صکره باقی قالان مبلغک یوزده یتیش بشی تورکیه یه یوزده یکریمی بشی ده « دیون عمومی » یه قالیور. ایتالیا تضمینات حربیه سی، سنه عانده سنک وارداتنه محسوب ایدلمی و آندن صکره بالاده کی وجهله حساب و تقسیم اولنملی ایدی. حالبوکه « دیون عمومی » وارداتی حد طبعیه سی ذاتاً آشمش بولندیغندن ایتالیا دن آلتان تضمینات حربیه نک دوغرودن دوغروییه یوزده یتیش بشی دولت عثمانیه یه ویرلملی ایدی.

بن، « دیون عمومی » اداره سنک ایتالیا تضمینات حربیه سی حقسنده کی حسابلری اوزون اوزادی یه تحلیل و تدقیق ایلک فکرندده دکل، زیرا بومقاله نک حجمی اوقدر اوزون تدقیقاته مساعد دکلدر. حکومت عثمانیه نک ایتالیا تضمینات سنک بویولده حساب و تقسیمنه فصل راضی اولدیغنی تصور ایدمه مدیکم کی حکومت مشارالیه نک آئیده کی جهتلری نیچون نظر دفته آلمدیغنی ده آکلامیورم:

۱ « دیون عمومی » اداره سی، سرمایه نک تأدیه سی طلب ایتدکن ماعدا بر بحق سنه ک وارداتک تأدیه سی ده ایستیورکه بوسورتله طرابلس غرب و بنغازی تضمیناتی، یکریمی بش دفعه دکل، یکریمی آلتی بحق دفعه سرمایه حاله وضع ایدلمش اولیور.

۲ « دیون عمومی » اداره سی، بر بحق سنه ک محاربه زمانی ایچون محاربه سز زمانلردن دها زیاده واردات طلب ایلور. زیرا محاربه سز زمانلرده اداره مذکوره وارداتک آنجق یوزده یکریمی بشی طلب ایدمه بیله جک ایدی، حال بوکه بوکون وارداتک یوزده یوزینی ایستیور.

۳ « دیون عمومی » دولت عثمانیه نک هیچ اله کچمه یین وارداتی ده طلب ایدیور. مثلاً کمرک رسوم نک یوزده اوج ضعی ایستیورکه طرابلس غرب محاربه سی زمانلردن اله کچمه مشدی. الخ ...

۴ « دیون عمومی » اداره سی، کندیسنه اصابت ایدن حصه لری اوقدر مفصل و اعظام کارانه بر صورتده حساب ایتدیکی حالده، غائب ایدیلن آفریقا ولایاتنده کی دیونک مصارفات اداریه سی هیچ قاله بیله آلیور؛ حال بوکه بومبلغ

سرمایه حالته وضع اولنه رق « دیون عمومیه » یه ویریلن حصه تضمیناتدن تنزیل ایدمک لازم کلیرکن « دیون عمومیه » مبلغ مذکورى هیچ حسابیه قاتمور وکندی وزنه سنده محافظه ایلور .

« دیون عمومیه » اداره سی ، ایله اولان مقاولات موجبجه اداره مذکوره ایله حکومت عثمانیه آره سنده اختلاف ظهور ایتدیکی زمان حکم اصوله مراجعت اولنه جق ایدی . مع التأسف . حکومت عثمانیه بوتضمینات مسئله سنده بو واسطه یه مراجعت ایتمه مشدر . بو صورتله الیه ایدیه جک حکم وقرار نه یولده اولورسه اولسون ، تورکیه ایچون ده فائده لی اولوردی .

بونلری کوردکدن صکره « دیون عمومیه » نك مالیه قونغره سنده تعقیب ایده جکی طور وحرکتک نه دن عبارت بولنه جغنی شیمیدین تصور ایتمک مشکل دکلدرد . « دیون عمومیه » نك مذکور قونغره ده تورکیا امور مالیه سی اوزرنده کی قونترولنی تزید ایتمک و دولت عثمانیه یی تماماً تحت اسارتنه آلمقدن بشقه برشی کوزه تمیه جکی شبهه سزدر .

عجبا تورکیه ، کندی منافع مالیه سی مدافعه یه مقتدر اوله جقمیدر ؟ فقط آنک مدافعلری نروده در وکیملردر ؟ اللرنده آنجق بروکالتنامه بولنه جق اولان تورکیه رجال دولتک مالیه قونغره انسند . حکومتلره و قوتلی مطبوعات استناد ایتمکده بولنان محافل مالیه عالیه نك نفوذینه قارشى کیده بیله جکلرینه اینانمق صافدرونلق اولور . سز کندی نقطه نظریکزی آوروپا افکار عمومیه سنه طانیتمق ایچون شمدی یه قدر نه یایدیکز ؟ هیچ برشی ! هیچ اولمازسه منافع مالیه کزده مظاهرت ایده جک اولان کندی مملکتکزک افکار عمومیه سنه قارشى نه یایدیکز ؟ بویله بر افکار عمومیه موجود دکلدرد . کندی عزته لریکزی او قود یغکزده کوریرسکز که آنک یا مسائل مالیه یی تماماً مساحه ایلکده و بتون استقبال مملکتکزک مسائل مذکوره نك حلنه مربوط اولدیغندن بی خبر بولتمقده و یا خود بانقه لرك و « دیون عمومیه » نك منافعه موافق اولان مقالاتی درج ایلکده درلر . آوروپا پارلمنتولرنده آوروپا مالیوننک سزک مملکتکزده کی منافی حقنده استیضاحلر وقوع بولمقده اولدیغنی حالده سزک پارلمنتوکز نروده در ؟ اوت ، سزده پارلمنتو یوق ؟ مجلس

مبعوثانكز آچيلميور ، ملت و كيللرى و پارلمنتو كرسيلرى مفقوددر . آنلر ، موجود اولسه ايدى ، سزك منافعكزده بو واسطه ايله بتون جهان قارشى مدافعه ايديله بيليردى . سز ، كندى ملتكزك سس چيقارمسنه ميدان و يرمديككز ايجون آوروپا آهنگ دوليسنده برسسكز يوقدر . حال بويله اولنجه آوروپانك سزى نظر دقته آلمسنى نصل طلب ايدى بيليورسكز ؟

والحاصل معلومات ايدنمك ، منافع اجتماعيه عطف دقت و مراق ايلك و امور دولت اوزرنده اجتماعى بر قوتتول حصوله كتيرمك لازمدر . بوندن بشقه چاره خلاص يوقدر .

بارورس

مكتوب و جواب بربر

اعمار بلده فكرينك ياكاش تطبيققندن متولد تخريبات

كچن مقاله لرمك برنده دوز و كنيش يول خسته لغيله استانبولك ، اسكى و قيمتدار استانبولك نه ايميتلى ، قيمتلى بنالرينى ، تاريخى هيئت معماريه لرينى ، آبدلرينى محو و تخريب ايتمش اولديغى و تكميل بو تخريباتى ترامواى يولى كذرگاهنده آرامق لازم كلديكى ، مثاللرينى ذكر ايدى ، بيان ايتمش و مع التأسف بو تخريباته آلان دوام اولمقده اولديغى هر كون كوره رك آرتق بوكافن و معرفت نامنه نهايت و يرمك لازم كلديكى ايضاح ايلشدم . دوز و كنيش و شهرى دامه تخته سنه تحويل ايدن يوللرك نه قدر مزعج و چيركين اولدينى انظار عموميه ده يواش يواش تبين ايتمكه اولديغى ايشيده رك سوينيورم ، و دييورم كه شرق اهالىسى منتسب و متخصص اولسه بيله تقدير معرفت و حسن طبيعته خلقه بر خاصه